

(ט) והוא ישפט תכל בצדק. בצדק ודאי. משום כך בניו של אדם נמצאים בארץ העליונה הזו שנקראת תכל. והם עליונים על הכל, כמו שלמעלה.

מה הטעם? כמו שלמעלה לכל הרקיעים יש רקיע עליון מפלס, ולמעלה נמצא כסאו של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו למעלה. אף כאן בתכל הזו נמצא המלך של הכל, ומיהו? אדם, מה שלא נמצא בכל התחתונים.

ואותם תחתונים מאיפה באו? אלא מהאדים (מעש) של הארץ והסיוע של הרקיע שלמעלה, יוצאים בריות משנות אלו מאלו, מהם בלבושים, מהם בקלפות, בתולעים הללו שנמצאות בארץ, מהן בקלפות אדמות, שחורות ולבנות, ומהן מכל הגונים. כך כל הבריות כמו כן, ולא נמצאים בקינים, רק עשר שנים (או יותר. ס"א

מעט או פחות מעט).

ובספרו של רב המנונא סבא פרש יותר, שהרי כל הישוב מתגלגל בעגול כמו כדור, אלה למטה ואלו למעלה, וכל אותן בריות משנות במראיהן משנוי האויר כפי כל מקום ומקום, ועומדות בקיומן כמו שאר בני אדם.

ורבן יש מקום בישוב, כשמאיר לאלה חשוף לאלה, לאלה יום ולאלה לילה. ויש מקום שכלו יום, ולא נמצא בו לילה פרט לשעה אחת קטנה. וזה שאמר בספרי הקדמונים, ובספרו של אדם הראשון כך הוא. שפך כתוב, (תהלים קלט) אורך על פי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך. וכתוב (שם קד) מה רבו מעשיך ה'.

הוא דכתיב, (תהלים ט) והוא ישפט תכל בצדק. בצדק ודאי. בגין כך בניו דאדם, אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי תכל. ואינון עלאין על כלא, כגוונא דלעילא.

מאי טעמא. כמה דלעילא לכלהו רקיעים, אית רקיע עלאה, מפלהו, ולעילא אשתכח פסא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו למעלה. אוף הכא בהאי תכל, אשתכח מלכא דכלא, ומאן איהו אדם. מה דלא אשתכח בכלהו תתאין.

ואינון תתאין מאן אתו. אלא מקסטורא (נ"א מקטורא) דארעא, וסיועא דרקיעא דלעילא, נפקין בריין משניין אליון מן אליון, מנהון בלבושין, מנהון בקליפין, פאליון תולעין דמשתכחי בארעא, מנהון בקליפין סומקין, אוכמין חורין, ומנהון מכל גוונין. כך כל בריין כגוונא דא. ולא אשתכחו בקיומא בר עשר שנין. (או יותר ס"א מעט או פחות מעט).

ובספרא דרב המנונא סבא, פריש יתיר, דהא כל ישובא מתגלגלא בעגולא ככדור, אליון לתתא, ואליון לעילא, וכל אינון בריין משניין בחזווייהו משנויא דאורא. כפום כל אתר ואתר, וקיימין בקיומייהו כשאר בני נשא.

ועל דא אית אתר בישובא, כד נהיר לאליון, חשיף לאליון, לאליון ימא, ולאליון ליליא. ואית אתר דכוליה ימא, ולא אשתכח ביה ליליא, בר בשעתא חדא זעירא. והאי דאמר בספרי קדמאי, ובספרא דאדם הראשון הכי הוא. דהכי כתיב, (תהלים קלט) אורך על פי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך. וכתוב, (תהלים

וְלָכֵן הִפְלֵ יָפָה. וְסוּד זֶה נִמְסָר
 לְבַעֲלֵי הַחֲכָמָה, וְלֹא לְמַחְלָקֵי
 תְּחוּמִים, מִשּׁוּם שֶׁהוּא סוּד עִמָּק
 שֶׁל הַתּוֹרָה.

כְּמוֹ כֵּן לֹשׁ בַּיָּם, שְׂיֵשׁ בּוֹ כַּמָּה
 בְּרִיּוֹת מְשֻׁנוֹת זֹו מְדוּ. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (שם) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרָחֵב
 יָדִים שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפֵּר חֵיּוֹת
 קִטְנוֹת עִם גְּדוּלוֹת שֶׁם אָנִיּוֹת
 יִהְלָכוּן לִוְיָתָן וְגו'. וְהִפְלֵ תְלוּי זֶה
 בְּזֶה (וּמִתְקַשֵּׁר זֶה בְּזֶה), וְהִפְלֵ כְּמוֹ
 שְׁלֻמְעֵלָה. וּבְכָל הַעוֹלָמוֹת אִין
 שׁוֹלֵט בְּכָל, רַק אָדָם, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְעֵלִיו.

רַבִּי נְהוֹרָאִי סָבָא פְּרַשׁ לַיָּם
 הַגְּדוֹל, וְהַתְּרַעֵשׁ הַיָּם, וְנֶאֱבָדוּ כָּל
 אוֹתָם שֶׁהֵיוּ בְּסַפִּינָה, וְהַתְּרַחֵשׁ לוֹ
 גַּם, וְיָרַד בְּשִׁבְלִים יְדוּעִים לְלֵב
 הַיָּם, וְיִצֵּא תַּחַת הַיָּם לִישׁוּב אֶחָד,
 וְרָאָה מֵאוֹתָן הַבְּרִיּוֹת כִּלְקֵן קִטְנוֹת,
 וְהֵיוּ מִתְפַּלְלִים תְּפִלָּה, וְלֹא יָדַע
 מָה אוֹמְרִים. הַתְּרַחֵשׁ לוֹ גַּם וְעֵלָה.
 אָמַר, אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים
 שֶׁשֶׁמֶשׁתְּדַלִּים בַּתּוֹרָה וְיודְעִים
 נִסְתָּרֵי הַסּוּדוֹת הַעֲלִיּוֹנִים. אוֹי
 לְאוֹתָם שְׁחוֹלָקִים עַל דְּבַרֵיהֶם
 וְלֹא מֵאֲמִינִים.

מֵאוֹתוֹ יוֹם, כִּשְׁהֵיָה בֵּא לְבֵית רַב
 וְאוֹמְרִים דְּבַר תּוֹרָה, הֵיָה בּוֹכָה.
 אָמְרוּ לוֹ, לָמָּה אַתָּה בּוֹכָה? אָמַר
 לָהֶם, מִשּׁוּם שֶׁעֲבַרְתִּי עַל אֲמוּנַת
 דְּבַרֵי חֲכָמִים, וּפְוָחַד מֵהַדִּין שֶׁל
 אוֹתוֹ הַעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ
 הַמַּיִם (בְּרֵאשִׁית א), רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 אֲלֵמָלֵא אוֹתוֹ רְקִיעַ שְׁמִפְרִיד בֵּין
 מַיִם הַעֲלִיּוֹנִים לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים,
 הֵיָתָה מַחְלָקַת בְּעוֹלָם מֵהֶם, אֲכָל
 הַרְקִיעַ הֵזָה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם,
 וְהַעוֹלָם אֵינּוּ מִתְקַיֵּם אֲלָא עַל
 שְׁלוֹם. בֵּא רָאָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִקְרָא שְׁלוֹם, הוּא שְׁלוֹם

(קד) מֵה רַבּוֹ מְעֵשִׂיָה ה'. וְעַל דָּא, כִּלָּא שְׁפִיר.
 וְרָזָא דָּא אֲתַמְסֵר לְמֵאֲרִיְהוּן דְּחֲכָמְתָּא, וְלֹא
 לְמַפְלָגֵי תְּחוּמִין, בְּגִין דְּאִיְהוּ רָזָא עֲמִיקָא
 דְּאוּרִיַּתָּא.

בְּגוּזְנָא דָּא אֵית בִּימָא. דְּאֵית בֵּיה פְּמָה בְּרִיין
 מְשֻׁנְיִין דָּא מִן דָּא. הָדָא הוּא
 דְּכִתִּיב, (תְּהִלִּים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרָחֵב יָדִים שֶׁם
 רָמַשׁ וְאִין מִסְפֵּר חֵיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוּלוֹת שֶׁם
 אָנִיּוֹת יִהְלָכוּן לִוְיָתָן וְגו'. וְכִלָּא תְלִיָּא דָּא
 בְּדָא (וּמִתְקַשֵּׁר דָּא בְּדָא), וְכִלָּא כְּגוּזְנָא דְלַעֲיָלָא.
 וּבְכִלְהוּ עֲלִמִין לָא שְׁלֵטָא בְּכִלָּא בַר אָדָם,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא עֲלֵיהּ.

רַבִּי נְהוֹרָאִי סָבָא פְּרִישׁ לִימָא רַבָּא, וְאַתְרַגִּישׁ
 יִמָּא, וְאַתְאֲבִידוּ כָּל אֵינּוֹן דִּהוּוּ בְּאַרְבָּא,
 וְאַתְרַחִישׁ לֵיה גִּיסָא, וְנַחַת בְּשִׁבְלִין יְדִיעֵן
 בְּלָבָא דִּימָא, וְנִפְקַ תַּחוֹת יִמָּא לִישׁוּבָא חָדָא,
 וְחָמָא מֵאֵינּוֹן בְּרִיין, כִּלְהוּ זְעִירִין. וְהוּוּ מְצִלֵי
 צְלוֹתָא, וְלֹא יָדַע מֵאֵי קָא אֲמַרִי. אֲתְרַחִישׁ לֵיה
 גִּיסָא, וְסָלִיק. אָמַר, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָּא,
 דְּמִשְׁתְּדִלֵי בְּאוּרִיַּתָּא, וְיִדְעִין סְתִימִין דְּרָזִי
 עֲלָאֵי. וְוִי לְאֵינּוֹן דְּאַפְלִיגוּ עַל מְלִיְהוּן וְלֹא
 מְהֵימְנֵי.

מֵהֵוּא יוֹמָא, כִּד הָוָה אֲתִי לְבֵי רַב, וְאַמְרִי
 מְלֵתָא דְּאוּרִיַּתָּא, הָוָה בְּכִי. אֲמַרִי
 לֵיה, אֲמֵאֵי קָא בְּכִית. אָמַר לוֹן, בְּגִין דְּעֲבַרְנָא
 עַל מְהֵימְנוֹתָא דְּמִלֵי דְּרַבָּנּוֹן, וּמִסְתְּפִינָא מְדִינָא
 דִּהֵוּא עֲלֵמָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. (בְּרֵאשִׁית
 א) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲלֵמָלֵא הֵוּא
 רְקִיעַא דְּאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין עֲלָאֵי לְתַתָּאֵי, הָוָה
 פְּלִיגוּ בְּעֲלֵמָא מְנִיְיָהוּ. אֲכָל (דף י"ע"ב) הָאֵי
 רְקִיעַ, עֲבִיד שְׁלֵמָא בֵּינֵיְהוּ, וְעֲלֵמָא לָא
 מִתְקַיֵּמָא אֲלָא עַל שְׁלוֹם. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא אֲקַרִי שְׁלוֹם, הוּא